

"Tarîkat ve hakikat, vesilelikten çıkmamak gerektir. Eğer maksud-u bizzât hükmüne geçseler; o vakit şeriatın muhkematı ve ameliyatı ve Sünnet-i Seniyyeye ittiba', resmî hükmünde kalır; kalb öteki tarafa müteveccih olur." ifadesini izah eder misiniz?

Bir hadis-i kutsîde, kulun Allah'a, en fazla farzlarla, ondan sonra nafilelerle yaklaştığı haber verilir.

Tarikatların temeli, nafile ibadetlerin artırılmasıyla Allah'a yakınlaşmada mertebeler kat etmektir. Buna göre tarikat bizzat maksat değildir; Allah'a yaklaşmanın, O'nun rızasına ermenin bir vasıtasıdır. Bu noktada birinci sırayı farzlar aldığına göre, *bir tarikat ehli, farzlarda ihmal gösterdiği takdirde, tarikatının virtlerini ne kadar hassasiyetle yerine getirirse getirsin, kaybı kazancından fazla olur.*

Üstad'ın bu tespiti dikkatle incelendiğinde, hem tarikatın hem de hakikat mesleğinin birer vesile, birer vasıta oldukları, bunlarla ulaşılabilecek ana hedefin ise Kur'an'ın emirlerini hayata mal etmek ve sünnete uyma konusunda daha fazla hassasiyet kazanmak olduğu ortaya çıkar. İnsan daha fazla zikretmek, daha fazla nafile ibadet yapmakla büyük sevaplara nail olabilir.

Ancak, bunlardan elde edeceği asıl netice, Allah'ın emir ve yasaklarında daha fazla hassasiyet göstermek, namazlarını huzur ve huşu ile kılmak, zekâtını hakkıyla vermek, bununla da yetinmeyip sadakasını artırmak, kısacası şeriata daha fazla uymaktır.

Tarikat buna hizmet ettiği ve buna vesile olduğu müddetçe insan için büyük bir feyiz ve sevap kapısı olur. Şeriata uyma hususunda, Üstad'ın tabiriyle, *'resmî'* davranıp, asıl hassasiyetini tarikatın zikrinde gösteren insan, tarikatın hakikatine erememiş demektir.

Kâinatın, insanın ve bu âlemdeki hadiselerin hakikatini anlamaya, hikmetlerini öğrenmeğe çalışan insanlar da bu tefekkürlerinin, bu gayretlerinin azim sevabını alırlar. Ancak, bu gayretler, bu tefekkürler de asıl maksat değildirler. Bunlar, kişiyi şeriata daha fazla uymaya sevk ediyorsa, hakikat mesleği, gayesine ulaşıyor demektir. Demek oluyor ki, tarikat gibi hakikat da şeriata hizmet edecek ve insanı, "hâl ve etvar ve ahlâkıyla Kur'anı okuma" makamına çıkaracaktır.

Bediüzaman Hazretleri, **"Maksud-u bizzât olan ilimlere ulûm-u âliyeyi okumaksızın îsal edici bir yol buldum."**(1) der.

Şeriat konusunda da Őu tespitte bulunur:

“Şeriatta yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhîret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir; onu da ulü-l emrler düşünsünler.”(2)

Bu ifadeye göre, bizzat maksut olan ilimler, imânâ, ibadete, ahlâka, fazilete dair ilimlerdir. Diğer ilimler bunlara vesile oldukları nispette değer kazanırlar. Nur Külliyyatı'ndan gereği gibi istifade edebilen bir insan bu ilimlere sahip olabilir.

Yirmi Dokuzuncu Mektup'ta **“şeriatın imanî ve amelî cenahlarıyla makamat-ı âliyede uçmak”** ifadesine yer verilir. Buna göre gerek tarikat, gerekse hakikat mesleğinde gidenler için, manevî makamlarda yükselmenin yolu şeriata tam bağlılıktan geçer.

Şeriat; imanî ve amelî olmak üzere iki kola ayrılıyor. Yani hem kuvvetli bir imana sahip olunacak, hem de amel âlemi bu imânâ uygun şekilde tanzim edilecektir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale.](#)

(2) bk. [Divan-ı Harb-i Örfî, İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi.](#)